

**VOĐENJE EVIDENCIJA U SMISLU ZAKONA O
OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I
VASPITANJA I ZAKONA O ZAŠTITI PODATAKA O
LIČNOSTI**

advokat Lazar Milošević

Pravni okvir

- 1) Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS" br. 88/2017 i 10/2019);
- 2) Zakon o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. glasnik RS" br. 87/2018);

Obaveze ustanova u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja

U skladu sa članom 174. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ustanove su dužne da vode evidencije o:

- 1) deci, učenicima i odraslima obuhvaćenim formalnim obrazovanjem;
- 2) roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima;
- 3) zaposlenima.

Predmetne evidencije ustanove će moći da vode u elektronskom obliku u okviru jedinstvenog informacionog sistema prosvete (u daljem tekstu: **JISP**) ili na propisanom obrascu.

JISP još uvek nije uspostavljen ali se početak njegovog rada očekuje u prvoj polovini 2020. godine, s obzirom da samostalni član 32. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja propisuje obavezu ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja će doneti podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

- **Registri u okviru JISP-a**

U okviru JISP-a Ministarstvo će voditi registre:

- 1) ustanova;
- 2) dece, učenika i odraslih;
- 3) zaposlenih u ustanovama.

Ustanove će biti dužne da u predmetne registre unose i ažuriraju podatke iz evidencija ukoliko predmetne evidencije ne budu vodile elektronski u okviru JISP-a.

Podaci u evidencijama se ažuriraju na dan nastanka svake promene, a najkasnije u roku od 15 dana od dana promene, dok se promena ovih podataka unosi u registre JISP-a na dan nastanka promene, a najkasnije u roku od 30 dana od dana promene.

- **Jedinstveni obrazovni broj**

Za potrebe vođenja registara u okviru JISP-a i zaštite podataka o ličnosti nosioca, za svako fizičko lice formira se jedinstveni obrazovni broj (u daljem tekstu: **JOB**) koji prati njegovog nosioca kroz sve nivoe formalnog obrazovanja i vaspitanja i predstavlja ključ za povezivanje svih podataka o detetu, učeniku i odraslom u JISP-u.

- **Podatak o ličnosti i njegova obrada**

- Podatak o ličnosti je svaki podatak koji se odnosi na fizičko lice čiji je identitet određen ili odrediv, neposredno ili posredno, posebno na osnovu oznake identiteta, kao što je ime i identifikacioni broj, podataka o lokaciji, identifikatora u elektronskim ekonomskog, kulturnog i društvenog identiteta komunikacionim mrežama ili jednog, odnosno više obeležja njegovog fizičkog, fiziološkog, genetskog, mentalnog, ekonomskog, kulturnog i društvenog identiteta;
- Obrada podataka o ličnosti je svaka radnja ili skup radnji koje se vrše automatizovano ili neautomatizovano sa podacima o ličnosti ili njihovim skupovima, kao što su prikupljanje, beleženje, razvrstavanje, grupisanje, odnosno strukturisanje, pohranjivanje, upodobljavanje ili menjanje, otkrivanje, uvid, upotreba, otkrivanje prenosom, odnosno dostavljanjem, umnožavanje, širenje ili na drugi način činjenje dostupnim, upoređivanje, ograničavanje, brisanje ili uništavanje;

- **Zaštita podataka o ličnosti**

- Svi podaci o ličnosti koje ustanova prikuplja u cilju formiranja i vođenja zakonskih evidencija i upisa tih podataka u registre JISP-a moraju se obrađivati isključivo u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, kao zakona koji posebno uređuje pravo na zaštitu fizičkih lica u vezi sa obradom podataka o ličnosti.
- **Radi formiranja predmetnih evidencija i upisa podataka iz evidencija u registre JISP-a, ustanova obrađuje podatke o ličnosti na osnovu zakonskog ovlašćenja iz člana 12. stav 1 tačka 3) Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, a u cilju poštovanja pravnih obaveza ustanove u skladu sa odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, te stoga pristanak lica na koje se podaci odnose nije potreban za obradu ovih podataka.**
- Međutim, činjenica da se obrada podataka o ličnosti ne vrši na osnovu pristanka lica, već na osnovu zakonskih ovlašćenja, ne lišava lica na koje se podaci odnose bilo kojih prava garantovanih ZZPL, niti ustanovu oslobađa obaveza koje ima kao rukovaoac ovim podacima.

Prava lica na koje se podaci o ličnosti odnose u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti

1) Pravo na transparentne informacije

Ustanova je dužna, svakom licu na koje se podaci odnose, pružiti sledeće informacije:

- svom identitetu i svojim kontakt podacima;
- kontakt podatke lica za zaštitu podataka o ličnosti;

- o svrsi nameravane obrade i pravnom osnovu za obradu;
- o primaocu, odnosno grupi primalaca podataka o ličnosti, ako oni postoje (kome se podaci o ličnosti prenose);
- o činjenici da ustanova namerava da iznese podatke o ličnosti u drugu državu ili međunarodnu organizaciju;
- o roku čuvanja podataka o ličnosti ili, ako to nije moguće, o kriterijumima za njegovo određivanje;
- o postojanju prava da se od rukovaoca zahteva pristup, ispravka ili brisanje njegovih podataka o ličnosti, odnosno postojanju prava na ograničenje obrade, prava na prigovor, kao i prava na prenosivost podataka;
- o pravu da se podnese pritužba Povereniku;
- o tome da li je davanje podataka o ličnosti zakonska ili ugovorna obaveza ili je davanje podataka neophodan uslov za zaključenje ugovora, kao i o tome da li lice na koje se podaci odnose ima obavezu da da podatke o svojoj ličnosti i o mogućim posledicama ako se podaci ne daju.

2) Pravo na pristup podacima

- Lice na koje se podaci odnose ima pravo da od ustanove kao rukovaoca zahteva informaciju o tome da li obrađuje njegove podatke o ličnosti kao i pristup tim podacima.

3) Pravo na ispravku i dopunu

- Lice na koje se podaci odnose ima pravo da se njegovi netačni podaci o ličnosti bez nepotrebnog odlaganja isprave.

4) Pravo na brisanje podataka o ličnosti

Lice na koje se podaci odnose ima pravo da se njegovi podaci o ličnosti izbrišu od strane rukovaoca u slučaju da podaci više nisu neophodni za ostvarivanje svrhe zbog koje su prikupljeni

5) Pravo na ograničenje obrade

Lice na koje se podaci odnose ima pravo da se obrada njegovih podataka o ličnosti ograniči od strane rukovaoca ako je ispunjen jedan od sledećih slučajeva:

- lice na koje se podaci odnose osporava tačnost podataka o ličnosti, u roku koji omogućava rukovaocu proveru tačnosti podataka o ličnosti;
- obrada je nezakonita, a lice na koje se podaci odnose se protivi brisanju podataka o ličnosti i umesto brisanja zahteva ograničenje upotrebe podataka;
- ustanovi više nisu potrebni podaci o ličnosti za ostvarivanje svrhe obrade, ali ih je lice na koje se podaci odnose zatražilo u cilju podnošenja, ostvarivanja ili odbrane pravnog zahteva;
- lice na koje se podaci odnose je podnelo prigovor na obradu podataka, a u toku je procenjivanje da li pravni osnov za obradu od strane rukovaoca preteže nad interesima tog lica.

6) Pravo na prigovor

- Ukoliko smatra da je to opravdano u odnosu na posebnu situaciju u kojoj se nalazi, lice na koje se podaci odnose ima pravo da u svakom trenutku podnese ustanovi kao rukovaocu prigovor na obradu njegovih podataka o ličnosti.

7) Pravo na pritužbu povereniku

- Lice na koje se podaci odnose ima pravo da podnese pritužbu Povereniku ako smatra da je obrada podataka o njegovoj ličnosti izvršena suprotno odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8) Pravo na sudsku zaštitu

- Lice na koje se podaci odnose ima pravo na sudsku zaštitu ako smatra da mu je, suprotno ovom zakonu, od strane rukovaoca ili obrađivača radnjom obrade njegovih podataka o ličnosti povređeno pravo propisano ovim zakonom.

9) Pravo na naknadu štete

- Lice koje je pretrpelo materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog povrede odredaba Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ima pravo na novčanu naknadu štete od ustanove kao rukovaoca.
- Rukovalac se oslobađa od odgovornosti za štetu ako dokaže da ni na koji način nije odgovoran za nastanak štete.

- **Obaveze ustanove kao rukovaoca podacima o ličnosti**

Opšte obaveze ustanove

Ustanova je dužna da preduzme odgovarajuće tehničke, organizacione i kadrovske mere kako bi obezbedila da se obrada vrši u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i bila u mogućnosti da to predoči, uzimajući u obzir prirodu, obim, okolnosti i svrhu obrade, kao i verovatnoću nastupanja rizika i nivo rizika za prava i slobode fizičkih lica.

1) Preduzimanje mera zaštite i bezbednosti podataka

2) Vođenje evidencija radnji obrade

3) Obaveštavanje Poverenika o povredi podataka o ličnosti

4) Obaveštavanje lica o povredi podataka o ličnosti

5) Određivanje lica za zaštitu podataka o ličnost

6) Procena uticaja na zaštitu podataka o ličnosti

- **Rokovi čuvanja podataka o ličnosti**

Podaci o ličnosti iz evidencija koje ustanova vodi u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja čuvaju se samo u roku koji je neophodan za ostvarivanje svrhe obrade.

To znači da ustanova sama određuje kada je svrha obrade ispunjena, odnosno kada joj predmetni podaci više nisu potrebni.

Podaci iz registra koji se nalaze u okviru JISP-a čuvaju se u sledećim rokovima:

- podaci iz registra o ustanovama čuvaju se trajno;
- podaci iz registra dece, učenika i odraslih čuvaju se trajno, osim podataka o socijalnom, zdravstvenom i funkcionalnom statusu deteta, učenika i odraslog koji se čuvaju pet godina od prestanka statusa;
- podaci iz registra o zaposlenima čuvaju se trajno.
 - Zaključak

Kako bi ispunila svoje zakonske obavezu i vodila evidencije predviđene Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, ustanova mora obrađivati podatke o ličnosti fizičkih lica.

Samim tim, ustanova se u smislu odredba Zakona o zaštiti podataka o ličnosti smatra rukovaocem podacima o ličnosti, te se na nju primenjuju i odnose sva prava i obaveze propisane ovim zakonom.

Ustanova je dužna da prilikom prikupljanja podataka o ličnosti lica na koja se podaci odnose upozna sa svim njihovim pravima u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, da licima omogući ostvarivanje svih prava garantovanih ovim zakonom, te da se pridržava i ispuni sve obaveze propisane zakonom.

U slučaju nepoštovanja obaveza pripisanih ZZPL predviđene su prekršajne sankcije u novčanom iznosu do 2 miliona dinara, kao i novčana kazna za odgovorno lice u rasponu od 5-150 hiljada dinara.